

7. ÖĞRENME ALANI: KÜRESEL BAĞLANTILAR

TÜRKİYE'DE VE DÜNYADA BARIŞ (7. Öğrenme alanı- 1.kazanım)

Uluslararası kuruluşlar; ülkeler arasındaki ekonomik, bilimsel, ticari, politik, kültürel, siyasi konular gibi birçok alanda iş birliğinin her ülkenin çıkarına olacağı inancıyla kurulur.

Bölgesinde ve dünyada söz sahibi olma amacını taşıyan ülkemiz geçmişten günümüze kadar uluslararası birçok kuruluşa üye olarak destek vermiştir ve hâlen vermektedir. Birçok uluslararası kuruluşa üye olan ülkemiz bölgesinin ve dünyanın barış ve huzuruna hizmet etmektedir.

UNESCO (Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü) Mustafa Kemal Atatürk'ün 100. doğum yıl dönümü dolayısıyla **1981 yılını Dünya Barış Yılı** olarak ilan etti.

ÜLKEMİZİN İÇİNDE YER ALDIĞI ULUSLAR ARASI KURULUŞLAR

KURULUŞ ADI	AMAÇ ve HEDEFLERİ
Birleşmiş Milletler (BM) 1945	■ Kuruluş amacı barışa yönelik tehditleri önlemek, ülkeler arasında dostane ilişkiler kurmak, ulusların ekonomik ve sosyal alanda iş birliği yapmasını sağlamaktır.
Kuzey Atlantik Antlaşması Örgütü (NATO) -1949	■ Amacı üye ülkelerin özgürlük ve güvenliklerini korumaktır. Bir saldırı veya saldırı tehdidine karşı üyelerini savunma amacı ile kurulmuştur.
Türkiye ve Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı (AGİT)- 1994	■ Amacı üye ülkelerin siyasi, askerî, ekonomik, çevre ve insani yükümlülüklerinin uygulanma durumlarını izlemektir. Katılımcı devletlerin demokratikleşme, hukukun üstünlüğü ve insan haklarına saygı alanlarındaki çabalarını desteklemek ve katılımcı devletlere yardım etmektir.
İslam İşbirliği Teşkilatı (İİT) 1969	■ Amacı İslam dünyasının hak ve çıkarlarını korumak, üye devletler arasında iş birliğini ve dayanışmayı güçlendirmektir.
TÜRK KONSEYİ (Türk Dili Konuşan Ülkeler İş Birliği Konseyi)- 2009	■ Amacı Türk dünyasının tarihî ve kültürel birikimlerinden en geniş şekilde yararlanmak suretiyle Türk dili konuşan ülkeler arasındaki çok taraflı iş birliğinin geliştirilmesidir.
AVRUPA KONSEYİ 1949	■ Amacı insan haklarını, hukukun üstünlüğünü ve demokrasinin ilkelerini koruyup güçlendirmektir. Ayrıca ırkçılık, yabancı düşmanlığı ve çevre sorunlarına çözüm aramaktır.
Dünya Sağlık Örgütü (WHO)- 1948	■ Amacı tüm insanların mümkün olan en yüksek sağlık düzeyine ulaşmasını sağlamaktır.
Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü (FAO)- 1945	■ Amacı dünyadaki gıda ve tarımla ilgili çalışmalarını organize edip geliştirerek gıda güvenliğini sağlamaktır.
Birleşmiş Milletler Dünya Gıda Programı (WFP)- 1961	■ Amacı doğal afetler, savaşlar veya sivil çatışmalar gibi nedenlerle ani olarak açlığa maruz kalan halk kitlelerine insani amaçlarla gıda yardımı sağlamaktır.

EKONOMİYE YÖN VEREN KURULUŞLAR (7. Öğrenme alanı- 2.kazanım)

Coğrafi konumu itibarıyla ülkemizin kara komşuları olduğu gibi yakın deniz komşuları da vardır. **Suriye, Irak, İran, Azerbaycan, Ermenistan, Gürcistan, Bulgaristan ve Yunanistan kara komşularımızı oluşturur. Rusya, Ukrayna, Romanya, Libya, Mısır, İsrail ve Lübnan yakın deniz komşularımızdır.**

Komşularımızdan **petrol ve petrol ürünleri yanında çeşitli tarımsal ürünler, ham maddeler ve yarı mamül maddeler ithal** etmekteyiz. Komşu ülkelere **ihracatımızın ağırlığını makine ve makine aksamı, inşaat ve yapı malzemeleri, tekstil ürünleri, işlenmiş tarımsal ürünler ve gıda maddeleri** oluşturmaktadır.

ÜLKEMİZİN EKONOMİSİNİ GÜÇLENDİRMEK İÇİN İŞBİRLİĞİ YAPTIĞI ULUSLAR ARASI KURULUŞLAR

KURULUŞ ADI	ÖZELLİKLERİ
Avrupa Birliği (AB) 1958	✚ Avrupa devletlerinin, ekonomik, siyasi, sosyal ve kültürel alandaki işbirliklerini güçlendirmek amacı ile kurulmuştur. ✚ 28 üyeden oluşan bir birlik halini almıştır. ✚ Amacı, birlik üyesi devletlerin ekonomik kalkınmalarını sağlamak olan Avrupa Birliği, temellerinin atıldığı yıllardan bugüne kadar üye devletlerin ekonomilerinin gelişmesini ve büyümesini sağlamayı hedeflemiştir. ✚ Ayrıca üye devletler arası ekonomik işbirliğinin kuvvetlendirilmesi, Avrupa Birliği vatandaşlarına iş imkanlarının yaratılması gibi konularda büyük çaba göstermiştir. ✚ Ülkemizin üyelik süreci devam etmektedir.
G-20	✳ Uluslararası sistemde başlıca gelişmiş ülkeler ile gelişmekte olan ülkelerin temsil edilmesi amacıyla, 1999 yılında kurulmuştur. ✳ Üye ülkeler Türkiye, İngiltere, Almanya, Fransa, İtalya, Rusya Federasyonu, AB, ABD, Kanada, Meksika, Arjantin, Brezilya, Çin, Hindistan, Japonya, Güney Kore, Endonezya, Avustralya, Güney Afrika ve Suudi Arabistan'dır. ✳ Dünya ekonomisinin %90'ını, ticaretinin %80'ini ve nüfusunun 2/3'ünü temsil etmektedir.
Gelişen Sekiz Ülke (D-8)	◆ Türkiye'nin daveti üzerine İran, Pakistan, Bangladeş, Malezya, Endonezya, Mısır ve Nijerya'nın katılımıyla, 15 Haziran 1997 tarihinde İstanbul'da yapılan Devlet ve Hükûmet Başkanları Zirvesi'nde resmen kurulmuştur. ◆ Temel amaçları üye ülkeler arasında ekonomik ve ticari işbirliğinin geliştirilmesine yönelik bir oluşumdur. ◆ Amacı kalkınma yolundaki ülkelerin dünya ekonomisi içindeki konumlarını iyileştirmek, ticari ilişkilerini çeşitlendirmek ve ticaret alanında üye ülkelere yeni imkanlar sunmak ve halklarının yaşam seviyesini yükseltmektir.
Ekonomik İşbirliği Teşkilatı (EİT)	✳ Üye ülkelerin kalkınmalarına katkıda bulunmak, EİT bölgesi içindeki ticari engelleri kaldırmak ve bölge içi ticareti geliştirmek amacıyla kurulmuştur. ✳ 1985 yılında kurulan teşkilatın merkezi Tahran' dır.

	Kurucu ülkeler, Türkiye, İran ve Pakistan'dır. Diğer üye ülkeler Afganistan, Azerbaycan, Kazakistan, Kırgızistan, Özbekistan, Tacikistan ve Türkmenistan'dır.
Karadeniz Ekonomik İşbirliği Teşkilatı (KEİ)	- Amacı Karadeniz'e kıyısı olan ülkelerin potansiyellerinden, coğrafi yakınlıklarından, ekonomilerinden üye ülkelerin yararlanmasını sağlamaktır. - Aralarındaki ikili ve çok taraflı ekonomik, teknolojik ve sosyal ilişkileri geliştirmektir. - Merkezi İstanbul'dadır.
Avrupa Kafkasya Asya Ulaştırma Koridoru (TRACECA)	- Amacı Karadeniz, Kafkasya ve Orta Asya'da uluslar arası ulaşımı geliştirmeyi ve siyasi-ekonomik ilerlemeyi hedefleyen hükûmetler arası bir programdır. - Üye ülkeler, Azerbaycan, Bulgaristan, Ermenistan, Gürcistan, İran, Kazakistan, Kırgızistan, Moldova, Romanya, Tacikistan, Türkiye, Türkmenistan, Özbekistan ve Ukrayna'dır.
Akdeniz İçin Birlik (AİB)	- Amacı Avrupa-Akdeniz bölgesinde barışı, istikrarı, güvenliği ve ortak ekonomik iş birliğini sağlamaktır. - Akdeniz İçin Birlik Platformuna 43 ülke üyedir.

Türkiye'nin Enerji Ticaretindeki Yeri:

Ülkemiz, petrol ve doğal gaz rezervlerinin dörtte üçüne sahip bölge ülkeleriyle Avrupa'daki tüketici pazarları arasında bir konuma sahiptir.

Ülkemiz birçok projenin hazırlanmasına ve gerçekleştirilmesine öncülük etmektedir. Bu projelerden biri de **Trans Anadolu Doğal Gaz Boru Hattı (TANAP)'dır**. İki kardeş ülke, **Türkiye ve Azerbaycan'ın iş birliğiyle** ortaya çıkan bu dev proje ile Avrupa'nın ve Türkiye'nin doğal gaz ihtiyacını karşılamayı amaçlanmaktadır.

İNSANLARI NASIL TANIYORUZ? (7. Öğrenme alanı- 3.kazanım)

Kalıp yargı: İnsanları özelliklerine göre sınıflandırma eğiliminin neden olduğu bir algılama ve davranış biçimine kalıp yargı denir. İnsanlarda var olduğu sanılan bu özellikler çoğunlukla gerçeğe dayanmaz. Kalıp yargılar sözlü kültüre ait ürünlerdir.

Ön yargı: bir kimse veya bir şeyle ilgili olarak belirli olay ve görüntülere dayanarak önceden edinilmiş olumlu veya olumsuz yargılara önyargı denir

Kalıp yargılar iki doğrultuda gelişir.

1. Genelleştirme Eğilimi: Kendisini tanıdığımız bir veya birkaç kişinin özelliklerini onunla aynı kategoride bulunan bütün diğer kişilere yaymadır. Kısa boylu, haylaz bir çocuğu olan birinin bütün kısa boylu çocukların haylaz olduğunu sanması gibi.

2. Özelleştirme Eğilimi: Bir ülke, grup veya durumla ilgili sahip olduğumuz bir kanıyı bu durumda olan herkese uygulamamızdır. Gördüğümüz tüm sarışınların Alman olduğunu düşünmek gibi.

İslamofobi: İslam dünyasına mensup olan bireylerin maruz kaldıkları ayrımcı muameleye verilen genel isimdir.”

Müslümanların, göçmenlerin, sığınmacıların ve kimi azınlıkların da bulunduğu gruplara ve kişilere karşı oluşmuştur.

Kalıp yargılardan kurtulmamızın yolu, farklılıkları tanımak ve saygılı olmaktır. İnsanları olduğu gibi kabul etmek ve yardımlaşma duygusunu geliştirmek kalıp yargıların yok olmasını sağlar.

Kalıp yargıların zaman içinde ön yargıya dönüşmesi çeşitli sorunlara yol açarak ayrımcılığa sebep olabilir. Bir ülkenin vatandaşları, bir dinin mensupları, bir okulun mezunları, bir takımın taraftarları aynı özelliklere sahip olamaz. Ancak kalıp yargılar onların öyle görülmesine yol açar.

KÜRESEL SORUNLARA ÇÖZÜM ÜRETİYORUM (7. Öğrenme alanı- 4.kazanım)

Küresel Isınma: İnsanlar tarafından atmosfere salınan gazların sera etkisi oluşturması sonucunda dünya yüzeyinde sıcaklığın artmasına küresel ısınma denir.

Küresel Isınmanın Nedenleri: Sera gazlarının atmosfere salınması, fosil yakıtların yakılması, ormanların azalması, hızlı nüfus artışı ve toplumlardaki tüketimin artmasıdır.

Küresel Isınmanın Etkileri:

- Okyanusların ısınması
- Buzulların erimesi
- Deniz seviyesinin yükselmesi
- Orman yangınlarının artması
- Kuraklığın artması, sulak alanların kuruması
- Kış sıcaklığının artması, ilkbaharın erken gelmesi
- Hayvan ve bitki türlerinin yok olması

Küresel Isınmaya Karşı Alınan Önlemler:

- ➡ 1992 yılında **“Rio Dünya Zirvesinde”** küresel ısınma ve iklim değişikliği sorunu ilk kez tartışılmıştır. Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Anlaşması imzalandı.
- ➡ 1997 yılında sera gazlarının salınımının azaltılmasını öngören **“Kyoto Protokolü”** 180 ülke tarafından imzalanmıştır.

Küresel Isınma Sorununun Çözümünde Kişilere Düşen Sorumluluklar:

- ◆ Suları kirleten kimyasal maddeleri kullanmamak
- ◆ Organik tarımdan elde edilen ürünleri tercih etmek
- ◆ Enerji kullanımında tasarruflu olmak
- ◆ Ulaşımda toplu taşıma araçlarını tercih etmek
- ◆ Ambalaj malzemesi olarak geri dönüşümü olan cam ve kağıtları kullanmak
- ◆ Ozon tabakasına zarar veren gazları içeren kozmetik ürünleri kullanmamak
- ◆ Doğal maddelerden yapılmış ürünleri tercih etmek

İklim Değişikliği

Küresel ölçekte karşılaşılan en büyük sorunlardan biridir. **Fosil yakıtların kullanılmaya başlanması, arazi kullanımının değişmesi, ormansızlaşma ve sanayi süreçleri sonucunda ortaya çıkmıştır.**

Atmosferde biriken sera gazları, atmosferin kimyasal özelliklerini etkilemektedir. Uzun vadede ise sera etkisi nedeniyle küresel ısınmaya ve sonuç olarak iklim değişikliğine neden olmaktadır.

DİĞER AFET ve SORUNLAR

AFET/ SORUN	AÇIKLAMALAR
SEL	Bir bölgede toprağı belirli bir süre için tamamen veya kısmen su altında bırakan ani, büyük ve düzensiz su akıntılarına verilen isimdir. Akarsu, deniz ve göl gibi büyük su kütleleri kimi zaman fazlasıyla suyla yüklenir, bunun sonucunda taşarak yatağından çıkar ve “sel” adı verilen bir doğal felakete neden olur.
ÇIĞ	Çığ genellikle bitki örtüsü olmayan engebeli, dağlık ve eğimli arazilerde vadi yamaçlarında tabakalar hâlinde birikmiş olan kar kütesinin iç veya dış kuvvetlerin etkisi ile başlayan bir ilk hareket sonucu yamaçtan aşağıya doğru hızla kaymasıdır.
KURAKLIK	Bir bölgede nem miktarının geçici dengesizliğinden kaynaklanan su kıtlığı kuraklık olarak tanımlanabilir. Doğal bir iklim olayı olan kuraklık herhangi bir zamanda ve yerde meydana gelebilir. Genellikle yavaş gelişir ve sıklıkla uzun bir dönemi kapsar. Kurak iklimlerin hüküm sürdüğü yerlerdeki hayvanlar ve bitkiler nem eksikliğinden ve yüksek değişkenlikteki yağıştan dolayı olumsuz etkilenirler.
HORTUM	Hortum doğal afetlerden birisidir. Hortum oluştuğunda gücü sayesinde çevreye zarar verir.
DEPREM	Yer kabuğı içindeki kırılmalar nedeniyle ani olarak ortaya çıkan titreşimin dalgalar hâlinde yayılarak yeryüzünü sarsma olayıdır. Depremler can ve mal kaybına neden olabilir. Depremi nasıl oluştuğunu ve deprem ile ilgili diğer konuları inceleyen bilim dalına “sismoloji” denir.
TERÖRİZM	Topluma korku salma, insanları korkutma, yıldırma eylemlerinin tümü terörizm olarak adlandırılır. Terörizm ile mücadele uluslararası iş birliği gerektirmektedir. Terör faaliyetleri tüm dünyada can ve mal kaybına neden olmuştur.
AÇLIK	Açlık ve yoksulluk sorunu kırsal yörelerde daha yoğun olarak gözlemlenen bir sorundur. Dünyada açlık sorununun giderek derinleşmesinin ve bu konudaki endişelerin artmasının en önemli nedenleri küresel iklim değişikliğine bağlı olarak artan kuraklık ve bölgesel anlaşmazlıklardan doğan çatışmalardır.
GÖÇ	Dinî, iktisadi, siyasi, sosyal ve diğer sebeplerden dolayı insan topluluklarının hayatlarının tamamını veya bir bölümünü geçirmek üzere bir yerden başka bir yere yerleşmek suretiyle yaptıkları zorunlu coğrafi yer değiştirme hareketidir.

DİĞER DERS İÇERİKLERİ İÇİN AŞAĞIDAKİ KANAL LİNKLERİME TIKLAYINIZ.

YOUTUBE ABONE OL LİNKİ:

<https://www.youtube.com/@sosyalhocasimustafa>

İNSTAGRAM HESABIM:

<https://www.instagram.com/sosyalhocasimustafa/>

TELEGRAM HESABIM:

<https://t.me/sosyalhocasimustafakarakus>